

■ Thorleif Bjerre overtog Vester Knudsig første februar i år, og produktionsresultaterne er allerede løftet betydeligt.

af LINE BRUSGAARD

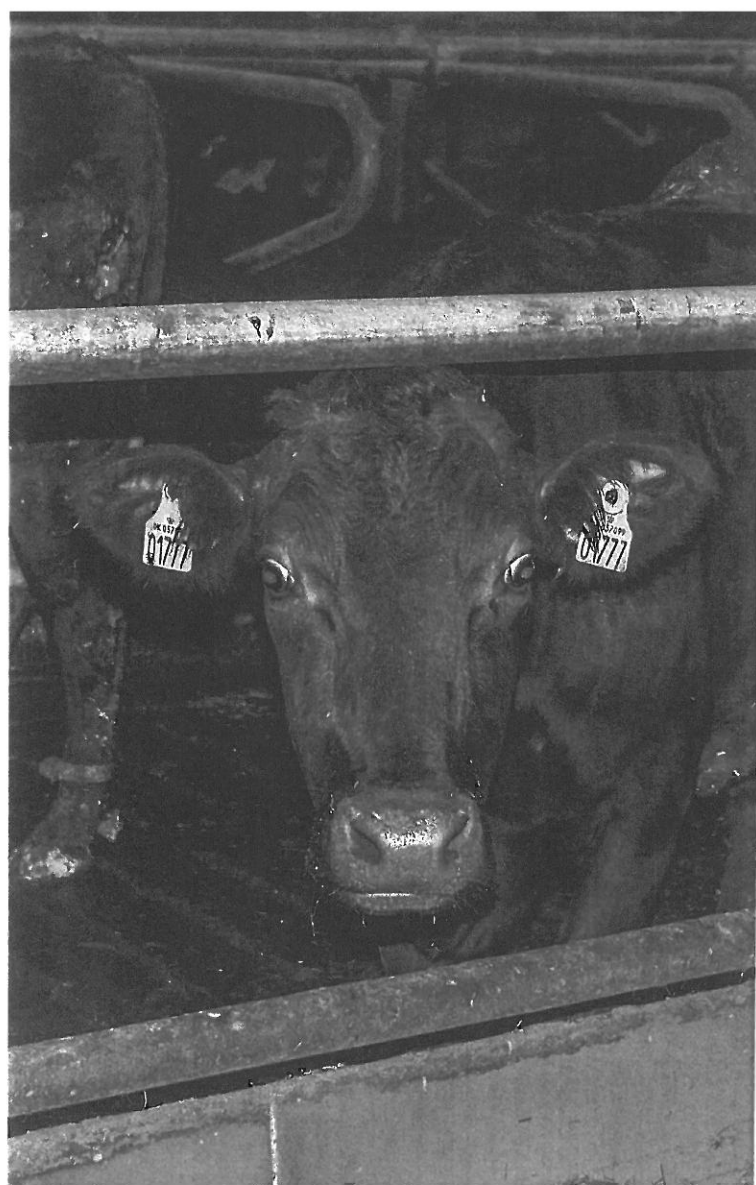
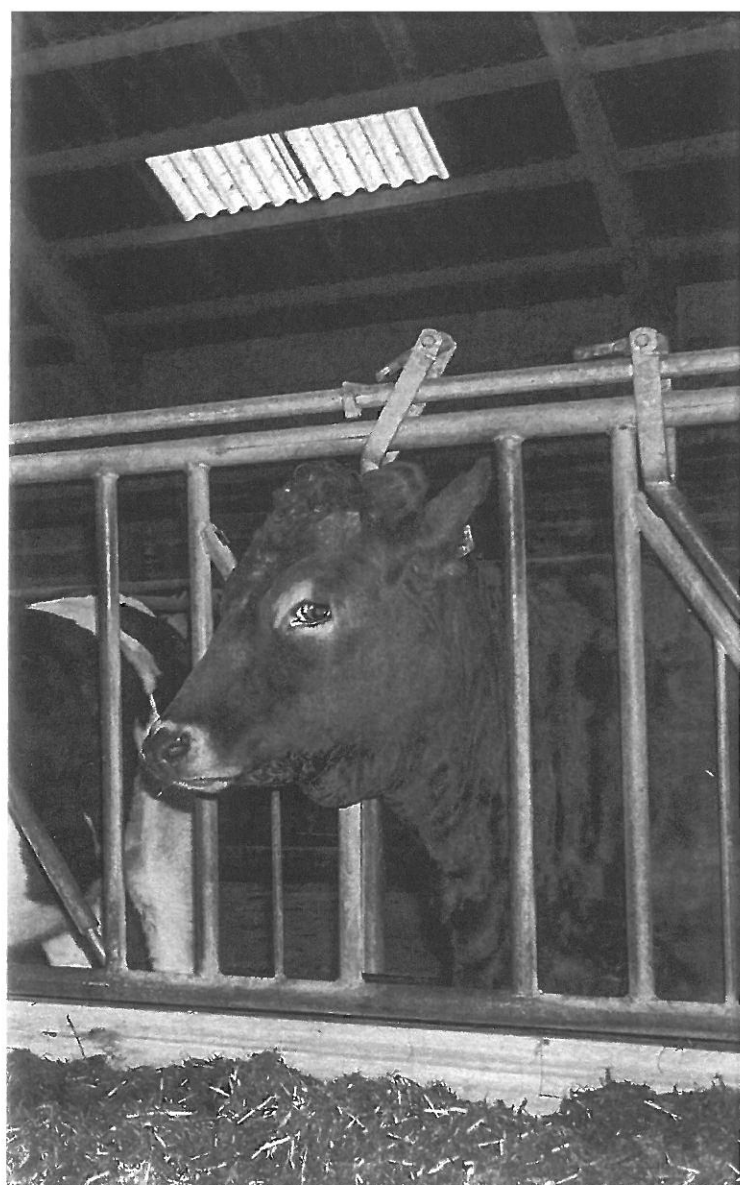
Krydsningerne klarer sig bedre

Gode klove og lemmer er hovedformålet med krydsningsavl på Vester Knudsig

På Vester Knudsig, en malkekvægbedrift nær Vemb i Vestjylland, er der de seneste 10 måneder sket store fremskridt i produktionen. Første februar i år overtog Thorleif Bjerre og hans hustru nemlig bedriften, og der er igen kommet system i den daglige drift. Det har givet positive resultater på blandt andet sundhed og ikke mindst mælkeydelse. De 145 malkekøer er en blanding af renracede og krydsninger.

– Jeg er egentlig sortbroget-mand, men den forrige ejer var begyndt at krydse, fortæller Thorleif Bjerre. Han peger på, at den sortbrogede ko kan give mælk og har et godt yver. – Men det er især bedre klove og lemmer, vi får ved at krydse, understreger han. Og det er noget, han mener, er nødvendigt, for at køerne kan klare sig i det traditionelle staldsystem.

■ Ved at krydse med Jersey oplever Thorleif Bjerre at få nogle utrolig holdbare og stærke køer.

Vester Knudsig

- 145 køer, halvdelen er SDM-DH, og den anden halvdel er krydsninger
- 9.500 kg EKM
- 120.000 i geometrisk celletal
- 65 hektar - jorden er lejet ud til en nærliggende maskinstation
- Én fuldtidsansat og to skoledrenge

– Der er for mange af de sortbrogede, som bliver for store og får dårlige ben i det her staldsystem. Så har du en udsætterårsag, og det er altså for dyrt at udsætte en ko, der kun har fået to kalve, siger Thorleif Bjerre.

Tre-race-kryds

Han er derfor gået helhjertet ind i at krydse besætningen, men han fremhæver, at forudsætningen for krydsning er, at der også er renavl i besætningen.

– Vi skal have en renkerne af de bedste sortbrogede – 40 til 50 procent af køerne – og det bliver vi ved med, siger Thorleif Bjerre.

Da han overtog ejendommen, var kernen ved at forsvinde. Men strategien er at bruge kønssorteret sæd til de sortbrogede kvier for hele tiden at holde kernen så god som mulig.

De ringeste sortbrogede bliver krydset. Der laves et såkaldt tre-race-kryds. Og kvierne løbes således første gang med enten VikingRed eller kønssorteret Jersey.

– Fidusen med Jersey er, at vi får nogle utrolig holdbare og stærke køer, siger Thorleif Bjerre.

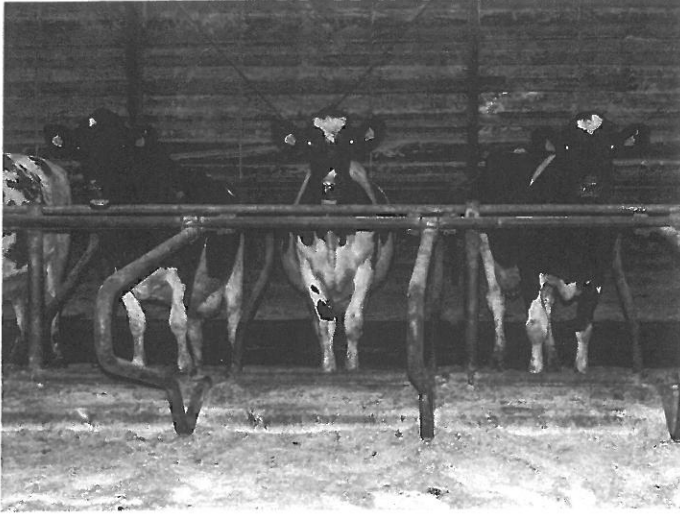
Det er ikke alle VikingRed-tyre, som kan bruges til krydsning, da de har store dele HF-blod i sig. Og da der kun er behov for et mindre antal kvier pr. år til indsætning i besætningen, bruges der ikke kønssorteret sæd fra VikingRed.

Montbeliard bruges som tredje kryds, og Thorkild Bjerre peger på, at det både giver stærke køer og køer med kød på.

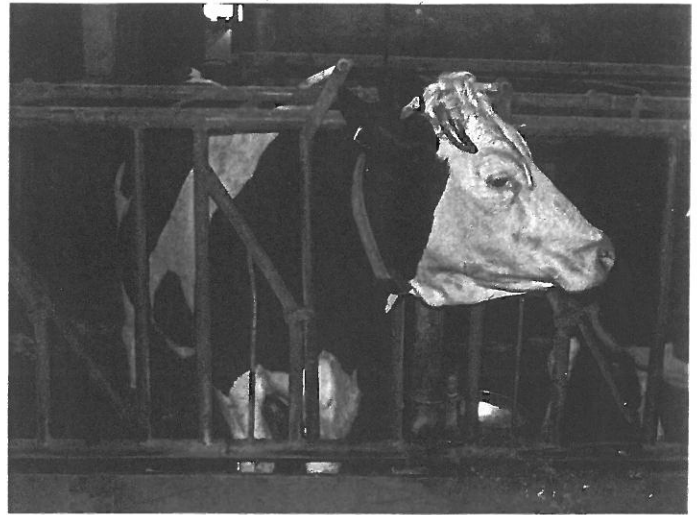
Ifølge Thorleif Bjerre kan der dog være nitter imellem Montbeliard-krydsningerne, som ikke yder særlig meget.

– Vi får generelt ikke bedre ydelse ud af at krydse, men bedre sundhed og mere holdbarhed hos de ældre køer, som så bliver længere i besætningen, understreger han.

Han lægger desuden vægt på, at når man krydser, er det ligeså vigtigt at avle efter NTM og bruge de bedste tyre som ved renavl. Også køerne i besætningen bliver kåret for at have et bedre udgangspunkt for avlsarbejdet.

■ Der er ifølge Thorleif Bjerre for mange af de sortbrogede, som bliver for store og får dårlige ben i det traditionelle staldsystem - derfor er krydsninger vejen frem.

■ Montbeliard bruges som tredje kryds i besætningen. Ifølge Thorleif Bjerre kan der være nitter imellem Montbeliard-krydsningerne, som ikke yder særlig meget.

■ Thorleif Bjerre og hans medhjælper, Jan Jensen, som ses på billedet, har gjort en stor indsats for at reducere forekomsten af halte køer. Digital dermatitis har nemlig været et stort problem i besætningen.

Foderplan

- Sodarug 1,5 kg tørstof
- Sojaskrå 1,5 kg tørstof
- Kartoffelpulp 0,4 kg tørstof
- Majsensilage 6,8 kg tørstof
- Græsensilage (1., 2. og 4. slæt) 6,9 kg tørstof
- Kridt 50 gram tørstof
- Mættet fedt 200 gram tørstof
- Danrapskager 3,0 kg tørstof
- Komix 260 gram tørstof
- BasisGrøn 1,6 kg tørstof (i malkestalden)

Thorleif Bjerre får lavet avlsplanen hos Viking af avlsrådgiver Mads Fjordside. Det er også ham, som udvælger de tyre, der skal bruges. Han står ligeledes for rådgivning omkring reproduktionen i besætningen.

– Det er meget vigtigt, at man har en avlsplan, ellers går der kuk i det, hvis man selv skal finde ud af, hvad man skal, siger Thorleif Bjerre.

Reproduktionen er også på vej frem

Både hos køerne og kvierne er der aktivitetsmålere fra DeLaval – og det fungerer ifølge Thorleif Bjerre, som det skal. Der skal dog hænges en ekstra måler op hos kvierne.

Hos køerne ligger insemineringsprocenten på 54 og drægtighedsprocenten på 50, men den skulle gerne stige til henholdsvis 63 og 66 procent. Thorleif Bjerre forventer også at nedbringe tomperioden på 91 dage til 74 dage.

Målet for kælvningsalderen er 23 – nu ligger den på 24,5.

– Det er dyrt at holde på dem. De skal have størrelsen så tidligt som muligt, siger Thorleif Bjerre.

Hver onsdag kommer inseminøren for at drægtighedsundersøge samt forundersøge.

Stor stigning i ydelsen

Der er 178 sengebåse i kostalden, som er bygget i 2000 og udvidet i 2006. Men udover det malkende hold går også goldkøer og kælvkvier i hvert deres afsnit i løsdriften. I den anden ende af stalden er der en stor dybstrøelsesboks.

– Vi har planer om at udvide stalden med to buer, så der bliver bedre plads til velfærdsafdelingen. Og på sigt skal malkestalden også udvides, fortæller Thorkild Bjerre.

Malkestalden er en 2x8 sildebens malkestald, hvor køerne bliver malket to gange dagligt.

– Jeg kommer aldrig til at malke tre gange – de skal give den mælk, de kan på de to malkninger, fastslår Thorleif Bjerre.

Da Thorleif Bjerre overtog ejendommen lå ydelsen på 8.800 kg EKM – her 10 måneder efter er den på 9.500 kg EKM. Målet er 11.000 kg EKM, hvilket også er opnået de seneste tre måneder.

Celletallet ligger på 120.000, og også her ses en tendens til forbedringer. Fodringen består af en almindelig TMR med kraftfoder i malkestalden.

Anmeldeordning gav mulighed for flere køer

Stigningen i køernes ydelse har betydet, at den tilladte kvotemængde er opfyldt.

■ Der er 150 kælvninger om året på Vester Knudsig. Tyrekalvene bliver afhændet, og 50 kvier om året indgår i besætningen.

– Lige nu malker vi kun 138 køer, og det gør også, at udskiftningsprocenten kommer højere op, forklarer Thorleif Bjerre.

Den nuværende udskiftningsprocent ligger på 44.

– Vi satser på en udskiftningsprocent på 30 til at starte med. I løbet af to til tre år skulle den gerne sænkes yderligere til 20-25 procent, hvis vi kan, siger Thorleif Bjerre.

Strategien er at holde besætningen på 145 køer.

– I hvert fald indtil kvoten er afskaffet, siger Thorleif Bjerre.

Da han overtog ejendommen, fik han lov til at have lidt flere køer via anmeldelse, end der var på ejendommen på det tidspunkt.

– Derfor er det også vigtigt, at vi har lidt mere holdbare køer, og at vi kun har de kvier, som vi har brug for, siger Thorleif Bjerre.

Der er således et maksimum på 96 kvier på ejendommen.

– Når vi ikke skal have flere kvier end de 50 om året, putter vi kødkvægssæd i de ringeste køer. Det er de køer, som vi ikke vil have afkom på, men gerne vil beholde i besætningen, forklarer Thorleif Bjerre.

Det er Belgisk Blåhvid, som anvendes til disse køer. Og det gør der også til tre-race-krydsningerne, der har Jersey-fædre, så risikoen for tab af krydsningsfrodighed ved tilbagekrydsning reduceres.

Tyrekalvene bliver afhændet, og da aftageren ikke vil tage jerseytyrekalve, bliver jerseykøerne ligeledes krydset med kødkvæg.

Halte køer var et stort problem

Udover at sikre bedre holdbarhed hos køerne ved systematisk krydsning, har Thorleif Bjerre og hans medhjælper, Jan Jensen, sat fokus på klovene.

– De var noget ringe, og vi har haft mange i egen boks og brugt en del på kloveskæreren, fortæller Thorleif Bjerre og tilføjer:

Men det er allerede blevet bedre og skulle gerne blive endnu bedre.

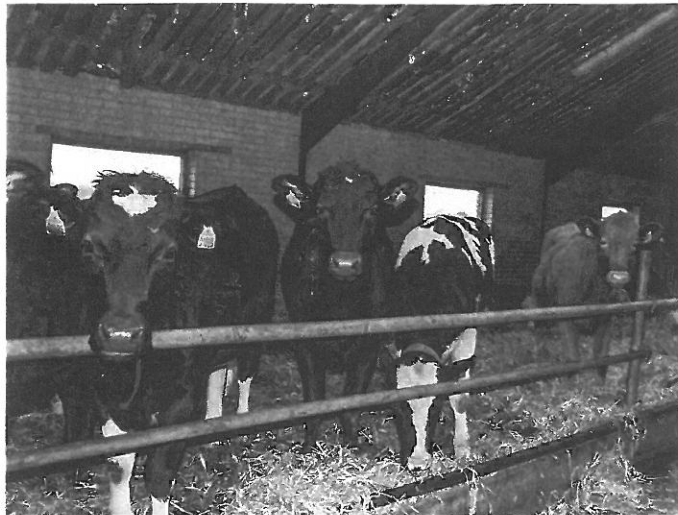
Digital dermatitis var et stort problem i besætningen – og det har ifølge Thorleif Bjerre hæmmet køernes ydelse, at de gik for dårligt.

– Vi har nultolerance over for køer, der halter – alle akutte kommer i klovboksen, siger han.

Kloveskæreren kommer tre gange om året – og i den forbindelse bliver alle klovlidelser registreret.

Kvierne går i den gamle bindestald fra 1970. Her går kvierne på fuldspalter fra de er fem til 12 måneder. Løbekvierne gik ligeledes på fuldspalter, men efter en renovering af kviestalden har de nu også et dybstrøelsesareal, så de ikke får tykke hase.

– Benene er allerede blevet meget bedre, siger Thorleif Bjerre og fortsætter:

■ Kviestalden er blevet renoveret, så kvierne nu har mulighed for at gå på dybstrøelse - det har haft positiv effekt på deres ben.

– Det var også bedre, at de små kvier gik i dybstrøelse, men vi kan leve med det, som det er. Og om sommeren kommer de og de drægtige kvier på græs. ■

Fuldt fokus på køerne

De 60 hektar på Vester Knudsig er lejet ud til maskinstationen. De leverer så alt grovfoder til en fast pris i siloen ud fra kvaliteten.

– Det giver budgetsikkerhed – og det er vigtigt som nyetableret, at man ikke laver et hul i jorden, fastslår Thorleif Bjerre og fortsætter:

– Og vi skal kun tænke på køerne.

Det giver mulighed for at skabe den fremgang i besætningen, som Thorleif Bjerre har opnået på kort tid.

Som det ser ud nu, fortsætter samarbejdet med maskinstationen.

– Vi skulle alligevel bruge maskinstationen en del, da maskinparken kun tæller en traktor og en plov. Og for maskinstationen er det også en fordel, da de gerne vil have majs og græs med i deres sædskifte, og de også aftager alt gyllen, fortæller Thorleif Bjerre.

Med denne aftale er der også plads til at få flere køer på ejendommen, hvis det skulle blive aktuelt uden, at der skal tilkøbes jord.

– Men på sigt vil vi gerne købe noget mere jord for at få bedre harmoni på ejendommen, siger Thorleif Bjerre.

Da der er sandjord på bedriftens marker, ser Thorleif Bjerre også store arbejdsbesparelser i at leje jorden ud, da han så ikke skal bruge en masse tid på at vande markerne. Den tid, der kunne have været brugt i marken, er i stedet blevet brugt på at renovere i ungdomstalden.

– Vi har blandt andet fået logistikken ind over, så det er nemmere at flytte dyrene, fortæller Thorleif Bjerre.

Udover den faste medhjælper kommer to skoledrenge. De hjælper blandt andet medhjælperen med eftermiddagsmalkningen. Thorleif Bjerre står selv for morgenmalkningen.

Medhjælperen arbejder kun hver tredje weekend.

– Det er for meget at forlange, at de skal arbejde hver anden weekend, mener Thorleif Bjerre.

Han går meget op i at have engagerede medarbejdere, og det får han blandt andet ved at inddrage medarbejderne i driften. Hver mandag bliver der således holdt et LEAN-tavlemøde.

– Og de forslag, de kommer med, bliver taget alvorligt, understreger Thorleif Bjerre.